

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΣΤΟ ΜΟΝΤΡΕΑΛ (Δεκέμβριος 2005)

Συγγραφέας: Στ. Δήμας

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της ΝΑΣΑ, το 2005 θα είναι το θερμότερο έτος που έχει καταγραφεί στα χρονικά. Σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες και μετρήσεις οι συγκεντρώσεις αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα είναι υψηλότερες σήμερα σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη χρονική περίοδο τα τελευταία 650 χιλιάδες χρόνια. Η στάθμη των υδάτων των ωκεανών ανεβαίνει με ραγδαίους ρυθμούς. Στην Ευρώπη έχουν καταγραφεί φαινόμενα ξηρασίας, μεγάλης κλίμακας πυρκαγιές σε δασικές εκτάσεις καθώς και καταστροφικές πλημμύρες. Ο τυφώνας «Κατρίνα» απέδειξε έμπρακτα ότι οι φυσικές καταστροφές μπορούν να προκαλέσουν τεράστιες οικονομικές συνέπειες.

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη του Πρωτοκόλλου του Κιότο συναντήθηκαν φέτος για πρώτη φορά στο Μόντρεαλ μετά την έναρξη της ισχύος του με σκοπό να πάρουν αποφάσεις οι οποίες θα θέσουν το Πρωτόκολλο σε πλήρη εφαρμογή το 2008. Σε αυτήν την προσπάθεια, τα ανεπτυγμένα κράτη εκλήθησαν να πάρουν την πρωτοβουλία και να δώσουν πρώτα το παράδειγμα σε παγκόσμιο επίπεδο μειώνοντας δραστικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Η ευρωπαϊκή εμπειρία δείχνει καθαρά ότι η μείωση των εκπομπών αερίων μπορεί να αποφέρει οικονομικά οφέλη. Μέσω της προσπάθειας μείωσης των εκπομπών μπορούν να προκύψουν διάφορα πλεονεκτήματα, όπως είναι η βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα ή η καλύτερη αξιοποίηση των ενεργειακών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει μια δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στη μείωση των εκπομπών αερίων και η οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συγκεκριμένες δεσμεύσεις των αυτοκινητοβιομηχανιών για μειώσεις των εκπομπών ρύπων από τα οχήματα, καθώς και σημαντικά ποσά για χρηματοδοτήσεις στον τομέα της έρευνας για την ενέργεια.

Πέραν αυτών των μέτρων, βασικό στοιχείο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το Σύστημα Εμπορίας Εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που

άρχισε να λειτουργεί τον Ιανουάριο του 2005. Το σύστημα εμπορίας εκπομπών αφορά 11.500 βιομηχανίες και επιχειρήσεις, υπεύθυνες για τις μισές περίπου από τις συνολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το εμπόριο ρύπων

Το σύστημα εμπορίας εκπομπών είναι ένας οικονομικός και ευέλικτος τρόπος περικοπής εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Για κάθε κράτος-μέλος καθορίζεται ένα ανώτατο όριο επιτρεπομένων εκπομπών το οποίο λαμβάνει υπόψη τόσο τις εκπομπές αερίων που έχουν καταγραφεί στο παρελθόν όσο και τις προβλέψεις για το μέλλον. Στο πλαίσιο του συνολικού ποσού εκπομπών που αντιστοιχεί σε κάθε κράτος, κατανέμονται οι ανάλογες άδειες δικαιωμάτων εκπομπών στις εθνικές βιομηχανίες. Εάν μια επιχείρηση θέλει να υπερβεί το όριο εκπομπών που της αναλογεί πρέπει να αγοράσει δικαιώματα από άλλη επιχείρηση του ίδιου κράτους, η οποία δεν έχει χρησιμοποιήσει ακόμη το μερίδιο που της αντιστοιχεί. Φέτος πωλήθηκαν ήδη δικαιώματα εκπομπών 230 εκατομμυρίων τόνων διοξειδίου του άνθρακα, αξίας 3 με 4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το σύστημα δεν περιορίζεται στην ευρωπαϊκή αγορά, καθώς προσφέρεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αποσβέσουν τις εκπομπές τους πραγματοποιώντας σχετικές περιβαλλοντικές επενδύσεις σε τρίτες χώρες.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήδη επιφέρει αποτελέσματα. Τα 10 νέα κράτη, χάρη στον εκσυγχρονισμό των βιομηχανιών τους, μείωσαν τις εκπομπές τους κατά 5,5% σε σύγκριση με το 1990. Στα υπόλοιπα 15 κράτη-μέλη οι μειώσεις, αν και μικρότερες, ήταν παρόλα αυτά σημαντικές. Μεταξύ 1990 και 2003 οι εκπομπές μειώθηκαν κατά 1,7% ενώ κατά την ίδια περίοδο ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης ήταν της τάξεως του 28%.

Επιπλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει τις αναπτυσσόμενες χώρες στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες των κλιματικών αλλαγών. Το 2001 η διεθνής κοινότητα ανέλαβε την υποχρέωση να χορηγήσει στις αναπτυσσόμενες χώρες οικονομική ενίσχυση 410 εκατομμυρίων δολαρίων, εκ της οποίας το μεγαλύτερο μέρος προσφέρθηκε από τα κράτη-μέλη της Ε

υρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, τον περασμένο Σεπτέμβριο, η Ευρωπαϊκή Ένωση υπέγραψε σχετικές συμφωνίες συνεργασίας με την Κίνα και την Ινδία στο θέμα αυτό.

Μετά το 2012

Σύμφωνα με επιστημονικές προβλέψεις, αν οι εκπομπές σε παγκόσμιο επίπεδο συνεχίσουν να αυξάνονται και μετά το 2025, οι επιπτώσεις για τη θερμοκρασία του πλανήτη θα είναι ιδιαίτερα αρνητικές. Ο χρόνος λοιπόν που έχουμε στη διάθεσή μας για να δράσουμε είναι εξαιρετικά περιορισμένος. Οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει λοιπόν να αναλάβουν την υποχρέωση να μειώσουν ακόμη παραπάνω τις εκπομπές αερίων μετά το 2012, έτος κατά το οποίο λήγει η πρώτη περίοδος ισχύος του πρωτοκόλλου του Κιότο. Επιπλέον, και άλλες χώρες με σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά στην αντιμετώπιση του προβλήματος, στο πλαίσιο βέβαια των δυνατοτήτων τους και των αναπτυξιακών τους αναγκών. Η συμμετοχή των ΗΠΑ θεωρείται καίρια για την επίτευξη σημαντικής πρόόδου σε αυτήν την προσπάθεια.

Ο σκοπός της Διάσκεψης του Μόντρεαλ ήταν να ξεκινήσουν οι επίσημες διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό του μελλοντικού καθεστώτος για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της αλλαγής του κλίματος. Ενα καθεστώς το οποίο να προβλέπει τη συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων χωρών, να συνεπάγεται την τήρηση διαφοροποιημένων υποχρεώσεων ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε χώρας και να κάνει χρήση των μηχανισμών της αγοράς για την ελαχιστοποίηση του κόστους. Τέλος, ένα καθεστώς το οποίο να ενθαρρύνει την τεχνολογική καινοτομία και να διαμορφώνει τις συνθήκες εκείνες που θα επιτρέψουν την προσαρμογή ιδιαίτερα των αναπτυσσόμενων χωρών στις συνέπειες των κλιματικών αλλαγών, οι οποίες ήδη λαμβάνουν χώρα στον πλανήτη μας

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» στις 10 Δεκεμβρίου 2005, σ. 10.